

**NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV**

**ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVNÍŠTĚ
V BRNĚ**

Váš dopis čj.:

Sp. zn.:

Ze dne / doručeno dne:

Naše čj.:

Vyřizuje:

Spisový znak:

MV 65548/2023

MV/63724/2023//OŠKS/Ba

19. 7. 2023 / 19. 7. 2023

NPÚ-371/62283/2023

Mgr. Marta Procházková/168

820.1

Městský úřad Vyškov

Odbor školství, kultury a sportu

Mgr. Petr Bařinka

Masarykovo nám. 1

682 01 Vyškov

Brno 4. srpna 2023

Zámek, č. ÚSKP: 28431/7-3783, Jihomoravský kraj, okr. Vyškov, Nové Hvězdlice, č. p. 200, parc. st. č. 13/2 a 256, v k. ú. Nové Hvězdlice, instalace EPS

Písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče k žádosti podle §14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Předmět žádosti:

„Instalace elektrické požární signalizace v objektu zámku v Nových Hvězdlicích – nemovitá kulturní památka, rejstříkové číslo 28431 / 7-3738, na pozemku st. p. 13/2 a 256 v katastrálním území Nové Hvězdlice.“

Přílohy žádosti:

Dokumenty v elektronické podobě:

- Kopie žádosti o vydání ZS orgánu státní památkové péče ze dne 11. 7. 2023.
- Domov Hvězda, DPS, Bc. Rudolf Homola, NSN Hodonín, 05/2023.

Popis zamýšlených prací:

Dle PD je navržena instalace elektrické požární signalizace složená z těchto prvků: *Opticko-akustické sirény, hlásiče (teplotní, tlačítkový, lineární, opticko-kouřový), linky hlásičů, el. zámky, ústředna EPS, klíčový trezor, rozvaděč elektroinstalace, zařízení dálkového přenosu apod. „V budově zámku budou vyměněny 3 ks stávajících dveří. Nové dveře budou osazeny elektromagnetickými zámky...Na stávajících dveřích ve všech prostorách budou vyměněny stávající dveřní vložky za nové (Generální klíč).“ „Kabelová kruhová linka pro hlásiče EPS bude uložena v liště PVC nebo pod omítkou...V prostorách budovy zámku (2. NP) bude část linkové trasy vedena k hlásičům přes strop (půda)...Budou provedeny výkopové práce mezi budovou vrátnice a budovou zámku... mezi budovou vrátnice a pavilonu D2 (optická trasa).“*

Charakteristika objektu:

Zámek v Nových Hvězdlicích byl vystavěn roku 1712 dle projektu Giovannioho Pietra Tencally, jako zřizovatel je uváděn augustiniánský klášter. Jedná se o dvoukřídlou dvoupodlažní budovu se sedlovými střechami s volutovým štítem situovaným ke středu obce. Objekt má hodnotné barokní, nedávno opravené fasády. Nad portálem na uličním průčelí je zasazena kartuš se znakem probošta (pravděpodobně Mikuláše Kederitze) s letopočtem 1712. K zámku přiléhá hospodářský dvůr a zahrada. Roku 1924 zde byl založen ústav pro nevidomé a v souvislosti s ním vznikl v roce 1930 v zámecké zahradě další pavilon – moderní funkcionalistická stavba. V samotném zámku je nyní ústav pro seniory „Domov

Hvězda“. Ve 2. polovině 20. století užívalo hospodářský dvůr JZD Rudý partyzán Nové Hvězdlice, což znamenalo značnou devastaci objektů. Nyní užívají část předzámčí hasiči jako garáže hasičských vozů.

Současný stav poznání dotčených chráněných kulturně historických hodnot:

Zámek v Nových Hvězdlicích je nemovitou kulturní památkou. Areál historicky hodnotné vrcholně barokní architektury zámku dle projektu významného architekta s přilehlým hospodářským dvorem a zahradou, je významnou dominantou a dokladem historie obce. Přízemí zámecké budovy je zaklenuto valeně s výsečemi, v patře jsou klášterní a neckové klenby s maltovými zrcadlovými rámy. V „refektáři“ je zrcadlo vyplněno štukovým reliéfem s mitrou, kardinálským kloboukem a alegorií Spravedlnosti (anděl na studni?), ve výsečích nad lunetami jsou štukové mušle. Boční křídlo je zaklenuto převážně křížovými klenbami s hřebínky. Jsou zde téměř plošně zachovány historické omítky s řadou nátěrů. Pod zámkem je několik menších klenutých sklepů. Okna zámku jsou již většinou novodobá, v interiérech je však dodnes množství historických, často i barokních dveří včetně kování. Místnosti v 1. NP byly při předchozích opravách značně degradovány vsazením sádkartonových podhledů pod klenby. Kamenná ostění jsou přetřena vesměs nevhodnými tmavými nátěry, výmalby interiérů nevycházejí ze stratigrafických průzkumů.

Technický stav věci objektu:

Zámek je postupně opravován. V nedávných letech byla realizovaná celková oprava fasád.

Dosavadní stav projednání:

Záměr byl s pracovníky památkové péče konzultován. Uskutečnila se prohlídka na místě samém dne 2. 8. 2023 a dodatečná konzultace s projektantem Bc. Rudolfem Homolou na NPÚ, ÚOP v Brně dne 3. 8. 2023, při které byly upřesněny možnosti tras instalací v jednotlivých místnostech.

Vyhodnocení žádosti:

Národní památkový ústav na základě prostudování předložených podkladů a znalosti situace konstatuje, že zamýšlené práce budou v souladu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně historických hodnot za těchto podmínek:

1. Vedení nových rozvodů ve zdech či omítkách může být realizováno teprve po provedení stratigrafických průzkumů v místech navržených tras. Zásahy do historických omítek, nátěrů i malt lze připustit pouze v případě vyloučení možnosti nálezů hodnotné výmalby, kreseb apod. Omítky, malty a nátěry, jež budou na základě průzkumu označeny za předmět ochrany, nesmí být poškozeny.
2. V případě vedení rozvodů pod omítkami, musí být zásahy minimalizovány („zaškrábnutí“) a následná oprava provedena velmi hladkou utaženou vápennou omítkou s nátěrem tak, aby opravy byly co nejméně opticky patrné.
3. Musí být zachovány historické dvoukřídlé dřevěné dveře včetně nadsvětlíku, osazené v barokním portálu mezi hlavním vstupním schodištěm a 2. NP. Na všech dveřích budou zachovány historické zámky a veškeré kování (kliky, štítky, knoflíky apod.). Nezbytné nové bezpečnostní zámky lze na dveřích osadit pouze v poloze mimo historické kování.
4. V případě výměny dvou novodobých stávajících dveří za nové (vstupní dveře a prosklené dveře na dvůr), budou pracovníkům památkové péče předloženy výkresy

nových výplní, které budou opět dvoukřídlé, z masivního dřeva, opatřené bílým nátěrem. V případě vstupních dveří bude zkontrolováno i nové kování (klika, panty).

5. Ve sklepech a na půdách budou linky hlásičů vedeny jako povrchové kabely v hnědé barvě na úchytkách (bez lišt).
6. V bývalém „refektáři“ (2.13) bude pouze jeden bílý lineární hlásič umístěn na boční ploše klenby (provrtáno z půdy) mimo štukové zrcadlo se štukovým erbem.
7. V klenutých místnostech nebudou čidla osazena a ani příводы k nim nepovedou v zrcadlech se štukovými profilovanými rámy ani v místech hřebínků na klenbách. Čidlo ve vrcholu klenby se zrcadlem je možné osadit pouze v případě, že zde bude nalezen historický otvor na bývalé světlo, vedoucí z půdy přes klenbu do interiéru. V průchozí chodbě (2.22) s neckovou klenbou se štukovým zrcadlem na základě souhlasu HZS (sděleného projektantem 4. 8. 2023) nebude čidlo osazeno vůbec.
8. V klenuté chodbě vstupního schodiště budou rozvody realizovány těsně nad obkladem stěn. Na chodbě 2. NP nehořlavé kabely půjdou nad štukovou římsou pod klenbou. V chodbě 1. NP kabely nesmí jít přes kamenná ostění dveří a přes paty klenby.
9. Zástupci příslušného orgánu a odborné organizace státní památkové péče budou zváni na kontrolní prohlídky za účelem sledování prací a průběžné konzultace při postupu prací i případného upřesňování detailů, které se projeví během provádění prací. Dojde-li k novým nálezům během prací, budou pracovníci památkové péče o této skutečnosti neprodleně informováni.

Zdůvodnění:

Ad 1.: Zařízení typu EPS památkové objekty povětšinou nevhodně degraduje, zajištění požární bezpečnosti památky i klientů je však nezbytné. Tyto novodobé nevzhledné prvky jsou navrženy jako odstranitelné a po jejich dožití (a vynalezení modernější, k památkám citlivější variantě), dojde k jejich odstranění bez změn na podstatě památky. Závažnějším problémem jsou nezbytné průrazy zdí a zásahy do starších omítek a nátěrů i případných maleb (jejichž nálezy nelze na tomto typu stavby vyloučit). Zásahy je žádoucí trasovat uvážlivě tak, aby nedošlo k případným ztrátám dosud neznámých hodnot. Jako prevence k tomu slouží požadovaný stratigrafický průzkum. Požadováno je tedy zpracování stratigrafických průzkumů omítek a nátěrů v místech navržených zásahů a následná důsledná ochrana případných nálezů během stavby.

Ad 2.: V případě zásahů do omítek (po provedeném stratigrafickém průzkumu) je nezbytné pečlivé zapravení hladkými vápennými omítkami tak, aby nové trasy nebyly opticky patrné.

Ad 3.: Bohatě ozdobně vyřezávané historické dřevěné dvoukřídlé kazetové dveře včetně proskleného nadsvětlíku, osazené v barokním portálu, jsou součástí hodnoty zámku a nelze připustit jejich odstranění zvláště pak v případě, když požadovanou instalaci elektromagnetického zámku lze realizovat i na této výplni (dnes již novodobá vložka zámku s novou klikou). Kazetové jednokřídlé plné dřevěné dveře do pokojů z chodby 2. NP mají dodnes částečně dochováno barokní kování – zámky s klikou, ozdobné štítky pod klikou i knoflíkem apod. Tyto prvky jsou

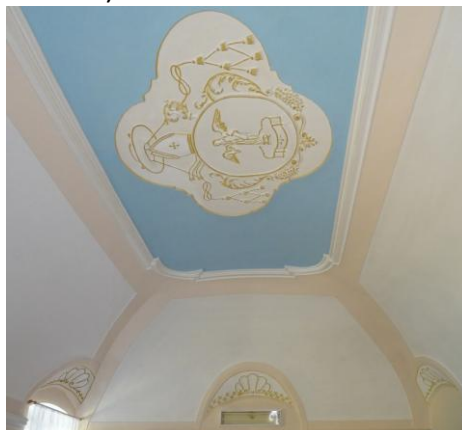
většinou necitlivě přemalované řadou pozdějších bílých nátěrů, jsou však dodnes dochovány a datují pravděpodobně tyto (asi v zámku nejstarší) výplně do doby Giovanniho Pietra Tencally. Z hlediska památkové péče je tedy žádoucí kování zachovat a zásahy do těchto barokních dveří eliminovat. Ad 4.: Dřevěné hlavní vstupní dveře do zámku jsou novodobé, staré

pouze cca 8 let, funkční a z hlediska památkové péče akceptovatelné. Výměna je požadována kvůli novému řešení zamykání objektu, což je údajně realizovatelné i na stávající výplni. V případě nahrazení dveřmi novými (výkresy nových výplní PD neobsahuje), je žádoucí tvarové řešení projednat zákonným způsobem.

Ad 5.: Pod zámeckou budovou se nacházejí historické klenuté sklepy. Novodobé plastové elektroinstalační lišty nežádoucím způsobem degradují historické interiéry. Povrchové vedení pomocí kabelů na úchytkách připomíná řešení nejstarších elektroinstalací a je daleko méně nápadné a především pro sklepy a půdy esteticky příznivější (Tímto způsobem je dodnes řešeno stávající osvětlení předmětných sklepů zámku).

Ad. 6. a 7.: Nelze degradovat nejhodnotnější zámecké interiéry, které se nacházejí v 2. NP podél hlavní chodby i na jejím konci a jsou zaklenuty většinou neckovými klenbami s vrcholovým štukovým zrcadlem různých tvarů, přičemž v „refektáři“ je zrcadlo vyplněno štukovým reliéfem s mitrou, kardinálským kloboukem a alegorií Spravedlnosti. Nelze vyloučit hodnotnou výmalbu kolem něj i v ostatních zrcadlech. Boční křídlo v přízemí může být starší, než Tencallova stavba a vykazuje včetně schodiště řadu kleneb opatřených hřebínky (křížové či

s výsečemi). Na hřebínkových klenbách jsou očividně zachovány historické omítky s řadou nátěrů. Jedná se o předmět ochrany na této památce, který nesmí být poškozen (viz ilustrační foto vlevo).

Ad 8.: Klenutá (křížově) vstupní chodba schodiště byla nejspíše v 1. republice opatřena ve spodní partii keramickým obkladem. V této části jsou historické omítky evidentně poškozeny a je tedy žádoucí nové rozvody „zaškrábnout“ do omítky těsně nad obklad. Nelze připustit zásahy do kamenných ostění dveří, ani povrchové neestetické vedení kabelů (či lišt!) po nich (žel zde byly v minulosti tyto nežádoucí metody mnohde realizovány).

Ad. 9.: Požadavek na svolávání kontrolních prohlídek má oporu v zákoně, zejména v §32, kde je stanoven odborný

dohled odborné organizace památkové péče. Zároveň plyne z povahy věci, že případné dílčí upřesnění může být uplatněno pouze v přítomnosti dotčených stran. Kontrolní prohlídky

lze považovat za jeden ze základních mechanismů účinného dohledu všech složek státní památkové péče.

Upozornění:

Upozorňujeme, že staveniště se nachází v území s archeologickými nálezy ve smyslu § 22 zák. č. 20/1987 Sb. v platném znění. Povinností investora je oznámit již v době záměru stavební činnost Archeologickému ústavu AV ČR Brno, v.v.i., Čechyňská 19, 602 00 Brno (online formulář na <http://api.archeologickamapa.cz/oznameni/0/>) a umožnit jemu nebo jiné oprávněné organizaci provedení záchranného archeologického výzkumu. Upozorňujeme na povinnost ohlásit archeologické nálezy (v souladu s ustanovením § 23 odst.2, 5 zák.č. 20/1987 Sb. ve znění pozdějších předpisů a § 176 zák.č. 183/2006 Sb.) příslušnému stavebnímu úřadu a orgánu státní památkové péče.

Doporučení:

- Zásadně nedoporučujeme instalovat nové zámky do hodnotných (nejspíše barokních) jednokřídlých kazetových dveří.
- Doporučujeme prověřit funkčnost stávajících rozvodů i tras (zvonky, rozhlas, TV, wifi apod.) a nefunkční prvky ze zdí odstranit. V chodbě 1. NP doporučujeme výhledově odstranit všechny lišty a kabeláž, vedené přes kamenná ostění dveří, paty kleneb apod.

Metodické podklady, literatura a ikonografie:

- *Bohumil Samek: Umělecké památky Moravy a Slezska I, Praha 1994, s. 580.*
- *Renata Zemanová: Památky vyškovského okresu. Vyškov 1991.*
- *Zpráva ze základního zjišťovacího sondážního stratigrafického průzkumu mapující povrchové úpravy omítkové vrstvy ve vytypovaných místech západní části předzámčí zámku Nové Hvězdlice, Mgr. Zdeňka Jeřábková, Muzeum Vyškovska, prosinec 2017 a květen 2018.*

Dovolujeme si Vás požádat o zaslání závazného stanoviska ihned po jeho vydání, a to z důvodu nezbytné znalosti jeho výroku pro další sledování akce v souladu se zákonem o státní památkové péči.

S pozdravem

Mgr. Petr Holub
vedoucí odboru péče o památkový fond